

המערערים:

1. מיכל מינסקי
  2. עומרי שפרוני
  3. מוחמד ח'לאילה
  4. סאמר עסאקלה
  5. נעמן אבו ערב
  6. אנס מחאמיד
  7. ד"ר אילן סבן
  8. ד"ר אסעד גאנם
  9. ד"ר יובל יונאי
  10. האגודה לזכויות האזרח בישראל
- ע"י ב"כ עוה"ד שרונה אליהו-חי ו/או דן יקיר
ו/או דנה אלכסנדר ו/או אבנר פינצ'וק
ו/או עאוני בנא ו/או לילה מרגלית ו/או עודד פלר
ו/או טלי ניר ו/או גיל גן-מור ו/או תמר פלדמן
ו/או נסרין עליאן ו/או קרן צפריר
ו/או ראויה אבורביעה ו/או משכית בנדל
ו/או רגד ג'ראיסי ו/או אן סוצ'יו

מהאגודה לזכויות האזרח בישראל

רח' נחלת בנימין 75, תל אביב 65154
טל': 03-5608185 פקס: 03-5608165

- נ ג ד -

המשיבה:

אוניברסיטת חיפה

ע"י ב"כ עוה"ד איתמר ענבי ו/או אורית שקד-שנקמן
ממשרד עורכי הדין ש' פרידמן ושות'
מגדלי מת"מ 1, מרכז תעשיות מדע,
ת"ד 15065, חיפה 31905
טל': 04-8546666 פקס: 04-8546677

הודעת ערעור

מוגש בזה ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה (השופטת ריבי למלשטריך-לטר) בה"פ 11-12-51057 מיום 19.1.14 (שהומצא למערערים ביום 23.1.14).

העתק פסק הדין מצ"ב

ואלה נימוקי הערעור:

מבוא

1. עניינו של ערעור זה הוא בחוקיותו של סעיף 6.2 לתקנון הפעילות הציבורית של אוניברסיטת חיפה, הקובע כדלקמן:

הנשיא, לאחר שהתייעץ עם הרקטור, סגן הנשיא למינהל ודיקן הסטודנטים, מוסמך להורות על הפסקה או מניעה של כל פעילות ציבורית למשך זמן מוגבל, וכן על נקיטת אמצעים שיראו לו מתאימים לשם כך.

כשפעילות ציבורית מוגדרת בסעיף 1.1 לתקנון כך:

בתקנון זה, "פעילות ציבורית" – פעילות פוליטית, חברתית, תרבותית, בידורית או אקדמית (למעט הוראה) כלשהי, לרבות עצרות, הפגנות, הרצאות, הפצת כרוזים, הצבת דוכנים, הקרנת סרטים, וכל פעילות ציבורית אחרת (לרבות במתחם סגור), למעט פעילות המתקיימת מטעם יחידות האוניברסיטה בלבד. דיקן הסטודנטים, לאחר היוועצות ברקטור ובסגן הנשיא למינהל ובאישור הנשיא, יקבע נוהל נפרד לפעילות של אגודת הסטודנטים.

2. סעיף זה מקנה לנשיא האוניברסיטה סמכות דרקונית להשעות כל פעילות ביטוי בקמפוס לזמן מוגבל שאיננו מוגבל.

העובדות בקליפת האגוז

3. התביעה הוגשה על ידי המערערים נגד החלטת נשיא אוניברסיטת חיפה להשעות את הפעילות הציבורית בקמפוס למשך שבועיים, בסמוך לתחילתו של מבצע "עמוד ענן" שהתרחש בנובמבר 2012. זאת לאחר שנערכו בקמפוס שתי הפגנות: הראשונה, דקת דומיה שקטה במחאה על המלחמה ולזכר קורבנותיה; והשנייה, עצרת תמיכה בחיילי צה"ל ובתושבי הדרום. שתי ההפגנות התנהלו והסתיימו ללא הפרות סדר או גילויי אלימות. שעות ספורות לאחר סיום ההפגנה השנייה הודיע הנשיא כי הוא משעה את הפעילות הציבורית בקמפוס למשך שבועיים (להלן: "ההחלטה").

4. כשלושה ימים לאחר החלטתו, שלח נשיא האוניברסיטה איגרת לסגל האוניברסיטה (ת/1 להמרצת הפתיחה), בה הסביר כי ההחלטה התקבלה על מנת לשמור על ביטחון הסטודנטים והעובדים, והביע תקווה כי המצב במדינה יחזור במהרה לקדמותו על מנת שגם האוניברסיטה תשוב לשגרת פעילות. על אף שמבצע עמוד ענן הגיע לסיומו ביום שלמחרת שליחת האיגרת, השעיית הפעילות הציבורית נותרה בעינה. כל הפניות שנעשו מצד המערערים וגורמים אחרים בניסיון לבטל את ההשעה הושבו ריקם ככל שזכו למענה כלשהו (ת/4, ת/5, וכן המתואר בתצהיריהם של המערערים 1 ו-3).

5. כיוון ש"פעילות ציבורית" כהגדרתה בתקנון הפעילות הציבורית של האוניברסיטה (להלן: "התקנון") כוללת מגוון גדול מאוד של פעילויות (ועל כך יורחב בהמשך), הושבתה למעשה כל פעילות שאינה קשורה למסגרת הלימודים. לא מדובר רק בהפגנות שתכננו סטודנטים לקיים. בוטלו גם אסיפות ואירועים

שתוכננו ואושרו זה מכבר, ושלא היה להם כל קשר למבצע. אפילו מערכת הבחירות לאגודת הסטודנטים, שהתקיימו בעיצומה של תקופת ההשעיה, הושבתה כמעט לחלוטין.

6. ביום 27.11.12 הגישו המערערים תובענה, בה ביקשו מבית המשפט קמא להצהיר על בטלות החלטת נשיא האוניברסיטה. בנוסף התבקש בית המשפט להצהיר על בטלותה של הוראת סעיף 6.2 לתקנון המשיבה, המסמיך את נשיא האוניברסיטה להשעות באופן גורף ולמשך זמן בלתי קצוב פעילות ציבורית מכל סוג שהוא ברחבי האוניברסיטה.

7. התובענה הוגשה יחד עם בקשה לקיום דיון דחוף. הבקשה נדונה רק לאחר שכבר פג תוקפה של ההחלטה על ההשעיה, ולפיכך קבע בית המשפט קמא בהחלטתו מיום 2.12.12 כי נתייטר הסעד הראשון. עם זאת, בסיכומי המערערים הם שבו וביקשו שבית המשפט יתייחס בפסק דינו אף לחוקיותה של אותה החלטה, זאת מאחר שבמהלך השנים האחרונות נשיא האוניברסיטה משעה שוב ושוב את חופש הביטוי באוניברסיטה.

פסק דינו של בית המשפט קמא

8. ביום 19.1.14 דחה בית המשפט קמא את התובענה, בקובעו כי מאחר שפגה החלטת הנשיא להשעות את הפעילות הציבורית בקמפוס, הפכה התובענה לתיאורטית. עם זאת, מכיוון שהתובענה תקפה גם את הליך חקיקתו של הסעיף המסמיך את הנשיא להשעות את הפעילות הציבורית וכדי להפיס את דעת המבקשים, דן בית המשפט בבקשה בקצרה וקבע כי:

- לא נפל פסול כלשהו בסעיף 6.2 לתקנון. הוא מנוסח באופן מידתי, ואין לראות בו הוראה המעניקה סמכות גורפת לפגיעה בחופש הביטוי.
- כפי שעולה לכאורה, הסמכות הקבועה בסעיף 6.2 הופעלה בשנים האחרונות במשורה, רק בעיתות משבר, בהן גאה המתח בין האוכלוסייה הערבית ליהודית, על רקע אירועים חריגים.
- סעיף 6.2 אף אינו סותר את חוק זכויות הסטודנט אשר אין בו כדי להגביל את סמכות המוסד האקדמאי להסדיר את אופן הבעת הדעה לצורך שמירה על מהלך לימודים תקין.
- לאוניברסיטה שיקול דעת לכלכל ענייניה, הן מכוח חוק זכויות הסטודנט, והן מכוח חוק המועצה להשכלה גבוהה. בית המשפט לא יתערב בנקל בענייניה, כל עוד אינם מגבילים זכויות יסוד שלא לצורך.
- סעיף 6.2 נחקק כדין. לא עולה כל פגם בהאצלת סמכות החקיקה מהסנאט, שהוא הזרוע החקיקתית באוניברסיטה, אל הוועדה המתמדת ואישורו של הסעיף על ידה, והמבקשים לא הראו שהחלטה להעביר את הדיון בהתקנת סעיף 6.2 לתקנון האוניברסיטה לא התקבלה כדין.

- המרצים הנמנים על המבקשים בתובענה לא העלו טענות נגד התקנון במהלך יותר משלוש השנים מאז אישורו.

הטיעון המשפטי

9. בית המשפט קמא קבע כי העתירה הפכה לתאורטית לאחר שפגה החלטת הנשיא להשעות את הפעילות הציבורית בקמפוס (פסקאות 2-3 לפסק הדין). זאת למרות שהשאלה המרכזית שהעומדה להכרעתו של בית המשפט קמא הינה שאלה חשובה, הנוגעת לאחת מזכויות היסוד המוגנות ביותר בשיטתנו המשפטית, היא הזכות לחופש הביטוי, קל וחומר כאשר מדובר בחופש הביטוי הפוליטי: חוקיותה של סמכות חירום שאימצה לעצמה האוניברסיטה להשעות את כל פעולות חופש הביטוי בקמפוס.

10. סעיף 6.2 לתקנון האוניברסיטה מסמיך את הנשיא להשעות את כל סוגי הפעילויות הציבוריות בקמפוס, מראש, ובכלל זה "פעילות פוליטית, חברתית, תרבותית, בידורית או אקדמית (למעט הוראה) כלשהי, לרבות עצרות, הפגנות, הרצאות, הפצת כרוזים, הצבת דוכנים, הקרנת סרטים, וכל פעילות ציבורית אחרת (לרבות במתחם סגור)" (סעיף 1.1 לתקנון הפעילות הציבורית).

11. לטענת האוניברסיטה, הסמכות הופעלה בשנים האחרונות במשורה, רק בעיתות משבר, בהן גאה המתח בין האוכלוסייה הערבית ליהודית, על רקע אירועים חריגים (כגון: "מבצע עופרת יצוקה בשנת 2009, אירועי משט המרמרה בשנת 2010, אירועי יום הנכסה בשנת 2011 ואירוע מבצע עמוד ענן בשנת 2012").

12. למעשה, מאז שנת 2009 עת נקבע תקנון הפעילות הציבורית החדש והוסף לתוכו סעיף 6.2, עשתה האוניברסיטה שימוש בסמכות שאימצה לעצמה במשך ארבע שנים רצופות (2009-2012), כל אימת שמתרחש לדעתה "אירוע חריג" כגון אלה שהוזכרו לעיל.

13. לנוכח העובדה, כי אירועים מעין אלה מתרחשים תדיר במציאות הישראלית העכשווית, קיימת הסתברות כמעט וודאית כי האוניברסיטה תעשה שימוש בסמכות זו גם בעתיד. כך, למעשה, חירותם של 18,000 הסטודנטים שלומדים אצל האוניברסיטה וזכותם של חברי הסגל להשמיע ולשמוע דעות, דווקא בעיתות בהן חופש הביטוי חשוב במיוחד, סופגת ותמשיך לספוג פגיעה קשה, ממושכת ובלתי הפיכה מדי שנה. מציאות זו מחייבת התייחסות לשאלת חוקיותה של הסמכות עצמה, וזאת בנפרד משאלת סבירות אופן יישומה במקרה כזה או אחר (השוו בג"ץ 6055/95 צמח נ' שר הביטחון, פ"ד נג(5) 249, 241 (1999)).

14. כפי שציין בית המשפט קמא בפסק דינו, ניתן לחזור ולפנות לבית המשפט בעתיד ולטעון נגד אופן הפעלת שיקול הדעת של הנשיא ביישום הסעיף, בהתאם לנסיבות העניין מעת לעת, כפי שכבר נעשה בעבר (פסקה 6.6 לפסק הדין). למותר לציין כי הנפגעים העיקריים מהפעלת הסמכות הם סטודנטים, שלרוב אין בידם המשאבים הכרוכים בפניה לערכאות השיפוטיות. הפניה לערכאות בשל הפעלת הסמכות נשואת הערעור נעשית בזמן אירועים, שמתרחשים לרוב באופן פתאומי ובלתי מתוכנן, ושמשכם עשוי להיות קצר. לעיתים לא נותר זמן סביר על מנת להיערך לתקוף ההחלטה להשעות שכן היא ניתנת בסמוך מאוד לפעילות

הציבורית שתוכננה. פעמים אחרות הזמן הכרוך בפנייה לערכאות השיפוטיות עלול לפגוע במימוש תכליתו של הסעד המבוקש על ידי בית המשפט או לייתר לחלוטין את הסעד המבוקש, שכן הוא יינתן, אם בכלל, בסמוך לתפוגת תוקפה של אותה השעיה (כפי שקרה בענייננו), בסמוך לביטול הפעילות הציבורית שבגינה הוגשה התובענה, או לאחר שהאירוע שבגינו הושעתה הפעילות הציבורית בקמפוס כבר הגיע לקיצו.

15. טעה בית המשפט כאשר קבע כי "ספק אם ניתן לאמר כי במקרה של החלטה על השעיית פעילות ציבורית לא ניתן לדון בה בסמוך לאירועה. החלטות רבות שניתנו בבית משפט זה במקרים ספציפיים באותו עניין ממש יכולות להעיד על כך" (פסקה 3). למעשה, למעט התובענה נשואת הערעור, נעשה ניסיון נוסף אחד בלבד בעבר לתקוף את השימוש בסמכות ההשעיה.

16. אותו מקרה, בדומה למקרה שבגינו הוגשה התובענה בעניינינו, מלמד על הבעייתיות הקשה הטמונה בתקיפת הפעלת הסמכות בסמוך לאירועה. המדובר בהחלטת המשיבה להשעות את הפעילות הציבורית בשנת 2011, למשך שבוע ימים, על רקע אירועי יום ה"נכסה". בשל ההשעיה בוטלו פעילויות ציבוריות רבות שתוכננו מכבר, ובין היתר בוטלה הגעתו של השיח כמאל, ממנהיגי התנועה האסלאמית – הפלג הצפוני, להרצות בקמפוס. והנה, בעוד שהבקשה לאשר את הגעתו של האורח הוגשה שבוע לפני מועד הגעתו, האוניברסיטה הודיעה על ההשעיה רק בערב שלפני מועד זה. ביום שלמחרת, שעות ספורות לפני הפעילות המתוכננת, הגיש סטודנט, החבר בתא הסטודנטים שארגן את הפעילות, המרצת פתיחה נגד ביטול הרצאתו של השיח כמאל. בית המשפט דחה את ההמרצה (ה"פ חיי) 9232-06-11 **חטיב נ' אוניברסיטת חיפה** (פורסם בנבו, 6.11.16)). בהחלטתה ציינה השופטת למלשטריך-לטר, כי "מפאת קוצר הזמן, הדחיפות שבהכרעה, והעדר נחיצות, לא נתבקשה תגובת הצד השני". חרף העדר כל אפשרות לדון לעומק בנסיבות הספציפיות ובשיקולים ששקלה האוניברסיטה, שכן אלה לא הובאו בפני בית המשפט, קבע בית המשפט כי היה חשש ברמה כמעט וודאית של פגיעה קשה בסדר הציבורי וביטחון הסטודנטים ושלומם אשר הצדיק את החלטה על ההשעיה: "יש לזכור את הנסיבות המיוחדות של ימים אלו. נסיבות שיש בהן כדי להצביע על אפשרות כמעט וודאית של פגיעה קשה בסדר הציבורי וחשש לפגיעה בביטחון הסטודנטים ושלומם". מאחר שלא נותר מספיק זמן כדי לערער על החלטת בית המשפט, בוטלה הגעתו של השיח כמאל וההשעיה נותרה על כנה.

17. כפי שיתואר בהמשך, האופן שבו מפעילה האוניברסיטה את סמכותה הוא פועל יוצא של חוסר החוקיות של הסעיף המקנה לה סמכות זו. מעבר לכך, שאלת הסמכות לחוקק סעיף כה משמעותי, באמצעות רשות ביצועית של האוניברסיטה (הוועדה המתמדת) להבדיל מהרשות העליונה והמחוקקת של המוסד (הסנאט), אינה עניין שכפוף לטענת העתירה התיאורטית. היא לא נוגעת ליישום הסעיף אלא לחוקיותו.

18. לפיכך, דיון מעמיק בשאלת חוקיות הסמכות עשוי למנוע מן המשיבה לפגוע בחופש הביטוי של תלמידיה במקרים עתידיים, לחסוך מן הסטודנטים את הצורך להידפק על שערי בית המשפט כל אימת שזכותם נפגעת ולמנוע קבלת החלטה בסד זמנים שאינם מאפשר את בירור הסוגיה לעומק.

סמכות מוסד אקדמאי להגביל באופן גורף את חופש הביטוי בין כתליו

19. טעה בית המשפט כאשר קבע, כי נוסח סעיף 6.2 אינו סותר את חוק זכויות הסטודנט, התשס"ז-2007, שכן חוק זה "אין בו כדי להגביל את סמכות המוסד להסדיר את אופן הבעת הדעה לצורך שמירה על מהלך לימודים תקיין" (פסקה 6.5). ראשית, סעיף 6.2 לתקנון המשיבה אינו מסדיר את אופן הבעת הדעה של הסטודנטים הלומדים בה אלא שולל אותה לחלוטין. למעשה הוא גובר על כל סעיפי התקנון האחרים, הקובעים הסדרים מפורטים לגבי קיום פעילות ציבורית מכל סוג שהוא ברחבי הקמפוס. סעיף 6.2 לתקנון אף סותר את הוראת סעיף 7 לחוק זכויות הסטודנט, אשר קובע מפורשות כי: "מוסד לא ימנע ממועמד או מסטודנט לממש את זכויותיו לפי פרקים ב' עד ה'".

20. אכן, החוק מסמיך את האוניברסיטה להסדיר בתקנון את אופן מימוש הזכות. אולם ההגנה על זכויות יסוד חוקתיות מחייבת פרשנות מרחיבה של החובה לקיים את חופש הביטוי, ופרשנות מצמצמת של הסייגים שיש לחובה זו בחוק, ולא כל שכן בהוראות התקנון של האוניברסיטה. אין בסמכות זו כדי להעניק לאוניברסיטה את הכוח לקבוע כל הגבלה העולה על דעתה. הכללים יכולים לקבוע רק תנאים של זמן, מקום ואופן, שיאפשרו לקיים את חופש ההפגנה של הסטודנט, ובשום מקרה הכללים אינם יכולים לשלול לחלוטין את חופש הביטוי בצורה כה גורפת וכוללת כפי שנקבע בסעיף 6.2 לתקנון הפעילות הציבורית.

21. טעה בית המשפט קמא בקובעו, כי סעיף 6.2 לתקנון אף עולה בקנה אחד עם סעיף 15 לחוק המועצה הגבוהה, התשי"ח-1958 (פסקה 6.5). אין בחוק דבר המאפשר למשיבה לרמוס את חופש הביטוי.

22. תפקידה של האוניברסיטה אינו מתמצה במחקר ובהוראה אלא גם בהכשרת אזרחים להשתתפות פעילה בהליך הדמוקרטי. על כן קיום חופש הביטוי של המערערים הוא חלק בלתי נפרד מתפקידי האוניברסיטה וממטרותיה.

23. מעמדה של האוניברסיטה כגוף דו-מהותי אינו גורר אחריו תחולה אוטומטית של כל כללי המשפט הציבורי על כל פעולותיה. יחד עם זאת אין בכך כדי להפחית מהיקף החובות החלות עליה מכוח המשפט הציבורי באותם תחומים שבהם הוא חל. כפי שנקבע בע"א 8077/08 **אוניברסיטת חיפה נ' בן הרוש** (30.12.2012): "לא יתכן חולק כי על מוסדות להשכלה גבוהה, ובפרט כשמדובר באספקטים של פעילותם שאינם בליבת העשייה האקדמית, חלות גם נורמות מן המשפט הציבורי" (פיסקה כ"ט לפסק דינו של השופט רובינשטיין; ראו גם בג"ץ 4485/08 **אלישע נ' אוניברסיטת תל אביב** (5.10.09)).

24. האוניברסיטאות כפופות לכללי המשפט הציבורי בתחומי פעילות מסוימים ובראש וראשונה בכל הנוגע לכיבוד זכויות היסוד של הסטודנטים. המחלוקת בענייננו "מצויה כל כולה בתחום המשפט הציבורי" (ת"א (ת"א) 1332/08 **תמוז נ' אוניברסיטת תל-אביב**, פסקה 21 (30.9.09)).

25. החובה שלא לפגוע בחופש הביטוי ולאפשר את קיומו הינה מאותם כללי המשפט הציבורי המחייבים כל מוסד להשכלה גבוהה, בהיותו גוף דו-מהותי בעל מאפיינים ציבוריים. כך, למשל, נקבע, "כי ההיבט

הציבורי בפעילותם של המוסדות להשכלה גבוהה בא לידי ביטוי בעיקר ב...מישור החובות המוטלות עליהם כלפי הסטודנטים התלויים בשירותיהם", ובכלל זה ה"חובה לכבד את חופש הביטוי וההתארגנות של סטודנטים" (בג"ץ 7793/05 **אוניברסיטת בר-אילן נ' בית הדין הארצי לעבודה**, הנשיאה ביניש, פסקאות 27 ו-25 בהתאמה (31.1.2011) ור' גם: (ה"פ (חיי) 283/04 **מסעב נ' אוניברסיטת חיפה**, עמ' 8, פסקה 17 (23.11.05)).

26. חרף הזהירות של בתי המשפט בבואם להתערב בהחלטות של גופים זו מהותיים כגון האוניברסיטאות, הם אינם מהססים לבחון בקפידה את הוראות התקנונים האוניברסיטאיים ולהורות על הכנסת שינויים מפורטים. כך היה, למשל, בעניין **בן הרוש**, שבו התערב בית המשפט נכבד זה בתקנון המשמעת של האוניברסיטה. כך גם בעניין **אוניברסיטת בר-אילן**, בו נקבעו הוראות מפורטות לעניין זכות העיון של מרצה בפרוטוקול ועדת המינויים בעניינו; וכך היה גם בעניין **דויטשר**, שם ביטל בית המשפט סעיף בתקנון שהגביל באופן גורף את זכות ההפגנה תחת כיפת השמיים בקמפוס (ה"פ (בש) 2085/07 **דויטשר נ' אוניברסיטת בן גוריון בנגב** (16.4.08)). הוראת התקנון שבענייננו היא חמורה וגורפת בהרבה מזו שבוטלה בעניין **דויטשר**.

27. חובתה של האוניברסיטה לקיים את חופש הביטוי משמעה שאין בכוחה לשלול אותו בצורה כה גורפת כבענייננו. המשיבה אינה "דובר" אלא רק "במה" לשוק הרעיונות שבקמפוס. קמפוס האוניברסיטה משמש, כדבר שבשגרה, מרחב ציבורי המשרת את קהילת האוניברסיטה להתכנסויות מסוגים שונים, לפרסומים של תכנים מגוונים, להפגנות ולהופעות. פורום ציבורי מאפשר למגוון קולות להישמע, מבלי שבעלי הבמה נהפכים למזוהים עם הקולות המושמעים או לאחראים לתוכם.

28. ברובם המכריע של המקרים קשה לדעת מראש האמנם יש בפעילות ציבורית מסוימת שעתידה להתקיים חשש ברמת וודאות קרובה לשלום הציבור או לאינטרסים חשובים אחרים. מטעם זה נפסק שבמקרה של ספק יש לשלול ככל האפשר צנזורה מוקדמת. פסק הדין אינו הולך בדרך זו ופותח פתח לתוצאות קשות: הוא מאפשר לאוניברסיטה להשעות, מראש, לא רק פעילות ציבורית מסוימת, אלא את כל הפעילות הציבורית בקמפוס רק בשל קיומם התיאורטי של "מתחות" ו"פוטנציאל לאלימות" וחשש ערטילאי לפגיעה בסדר הלימודים התקין. הלכה למעשה, כאשר האוניברסיטה מחליטה להשעות את הפעילות הציבורית בשל חשש מעימותים אלימים בין הסטודנטים, היא מעבירה את השליטה על חופש הביטוי בקמפוס לידי גורמים, שינצלו את מדיניות האוניברסיטה ויאיימו באלימות על מנת להשתיק דעות שאינן מקובלות עליהם. פסק הדין מעודד הטלת צנזורה על חופש הביטוי של כל קהילת האוניברסיטה כל אימת שגורמים מסוימים בקמפוס יתריעו על חשש לאלימות או יאיימו באלימות. "ההתחשבות בעוינות הקהל, כמוה כהענקת המפתח לשימוש בזכות ההפגנה והתהלוכה בידי המתנגדים לה. דבר זה יש למנוע. אין לתת וטו לאספסוף ופרס לאלימות." (בג"ץ 153/85 **לוי נ' מפקד המחוז הדרומי של משטרת ישראל**, פ"ד לח(2) 404, 393 (1984)).

29. לפני כשנה התקבל ערעורה של המערערת 10 ושל מערערים נוספים שהם סטודנטים, על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע, אשר קבע כי אוניברסיטת בן-גוריון הייתה רשאית לאסור על סטודנטים

חלוקת כרוזים ותליית מודעות בשטחה אשר מבקרים את מדיניותה הממשלה. באותו עניין קיבל בית המשפט המחוזי את טענת האוניברסיטה כי בהיותה גוף דו מהותי, שפעולתו מצויה בתחום המשפט הפרטי והמשפט הציבורי גם יחד, היא אינה כפופה למבחנים המחמירים של חופש הביטוי, החלים על רשויות השלטון, ושהיא זכאית לשקול סיכונים כלכליים ותדמיתיים, שעלולים לצוץ בעקבות הביטוי, ובכלל זה סכנה לפגיעה בתדמיתה ולהסתבכות בתביעת דיבה. בדיון בערעור ולאור הערות בית המשפט הנכבד הסכימה האוניברסיטה לקבלת הערעור (ע"א 9505/11 צורף נ' אוניברסיטת בן-גוריון בנגב (25.4.13)).

האיזון בין חופש הביטוי לאינטרסים ציבוריים אחרים

30. טעה בית המשפט קמא כאשר קיבל את טענת האוניברסיטה, כי יש בסעיף 6.2 לתקנון הפעילות הציבורית כדי "לאפשר עריכת איזון של חופש הביטוי אל מול הדאגה לשלוםם וביטחונם של באי האוניברסיטה והלומדים בה ולהשלכות של אירועים קשים על מרקם היחסים בו" (פיסקה 6.3).

31. דה עקא שהזכויות הנוגדות את הזכות לחופש הביטוי ומבחן האיזון ביניהן אינם מוזכרים כלל בסעיף 6.2. רק בכתב התשובה טענה האוניברסיטה, כי אל מול הערך החשוב של חופש הביטוי עומדים ערכים חשובים אחרים, שהנחו אותה עת גיבשה את תקנון הפעילות הציבורית (פיסקה 28 לכתב התשובה). לשיטתה של האוניברסיטה, סעיף 6.2 בא לשמור על אותם ערכים בעת התנגשות ביניהם לבין חופש הביטוי (פיסקה 16 לכתב התשובה).

32. כך מנסה האוניברסיטה לרפא את אחד הפגמים שנפלו בסעיף 6.2 כאמור לעיל - העדר תנאים ומבחנים להפעלת הסמכות - והיא מנסה להשלים את החסר. טענות האוניברסיטה אינן יכולות להציל את הסעיף מבטלות. כתב התשובה אינו נספח לתקנון, וזה האחרון חייב לכלול במפורש את המבחנים והתנאים להפעלת הסמכות. חובה זו מתעצמת לנוכח הוראותיו של חוק זכויות הסטודנט, ובהיקש גם מהכלל, לפיו הסדרים ראשוניים צריכים להתגבש על ידי הרשות המחוקקת ולא בהסדרה עצמית של הרשות המבצעת.

33. האופן הכוללני והעמום בו בחרה האוניברסיטה לנסח את סמכות ההשעייה בסעיף 6.2 אך מתחדד לנוכח סעיף 1.6 בתקנון, אשר קובע כי "פעילות ציבורית לא תאושר, אם קיימת ודאות קרובה לכך שעקב הפעילות תיגרם הפרה של הסדר הציבורי בקמפוס, לרבות הפרה של תנאי מבין התנאים המפורטים בסעיף 1.5. ואולם האוניברסיטה תפעיל כל מאמץ סביר לשמור בו זמנית על הסדר הציבורי ועל חופש הביטוי של חברים בקהילתה". משמע, האוניברסיטה יכולה הייתה לכלול את הערכים העומדים מול חופש הביטוי ואת מבחן הוודאות הקרובה המאזן ביניהם כתנאי להפעלת סמכות ההשעייה, אולם בחרה במודע ובמתכוון שלא לעשות כן ולאפשר לעצמה שיקול דעת רחב וחסר סייגים לשימוש בסמכות ההשעייה הגורפת.

34. סעיף 6.2 לתקנון מקנה לנשיא האוניברסיטה סמכות להשעות כל פעילות ציבורית מראש, ובכלל זה "פעילות פוליטית, חברתית, תרבותית, בידורית או אקדמית (למעט הוראה) כלשהי, לרבות עצרות,

הפגנות, הרצאות, הפצת כרוזים, הצבת דוכנים, הקרנת סרטים, וכל פעילות ציבורית אחרת (לרבות במתחם סגור)" (סעיף 1.1 לתקנון הפעילות הציבורית).

35. ככל שהאוניברסיטה מוסמכת להטיל צנזורה מוקדמת על פעילות ציבורית כזו או אחרת, יהיה זה אך במקרים חריגים וקיצוניים, בהם אי החוקיות העולה ממנה הינה זועקת, ברורה וחד משמעית, ולא כזו הנתונה לפרשנויות או הנסמכת על תחושות בטן חסרות שחר של רשויות הביצוע של האוניברסיטה. למעט אותם מקרים יוצאי דופן אין זה מתפקידה ומסמכותה של האוניברסיטה להגביל פעילות ציבורית, ובכלל זה פעילויות תרבות כגון הקרנת סרטים וקיום מפגשים חברתיים.

36. זאת ועוד: גם כאשר עצם ההגבלה על חופש הביטוי מוצדקת, הרי שנוסחת האיזון מחייבת, שההגבלה תעמוד במבחן המידתיות. דהיינו, ההגבלה על הביטוי תצומצם למינימום ההכרחי, כך שיינתן לחופש הביטוי קיום מרבי: "יש ליתן פרשנות מצמצמת ודווקנית כל אימת שהוראת חיקוק, לא כל שכן תקנון פנימי של מוסד בעל אופי ציבורי, מגבילה במישרין או במשתמע זכות המוכרת כחלק מזכויות היסוד, ויש לפרש באופן מרחיב, לפי הנסיבות, את ההוראות הללו ככל שהן מעגנות ומגנות על זכויות היסוד והחירויות הבסיסיות של האזרח" (דויטש, עמ' 7).

37. ככל שהאוניברסיטה סבורה, שקיים חשש קונקרטי במקרה מסויים מפני תגובה אלימה לפעילות ציבורית, הרי שכפי שביטוי המשפט קמא כבר קבע, "על האוניברסיטה לנסות להיערך להתמודד עם אלימות כך שתובטח הפעילות הציבורית" (ה"פ 15302-05-10 חטיב נ' אוניברסיטת חיפה, בעמ' 2 לפסק הדין (10.5.10)). חסימה גורפת ומראש של האפשרות לקיים הפגנות, להציב דוכנים, כמו גם לראות סרטים ולקיים פעילות ציבורית חברתית אחרת, תחת ניסיון אמיתי להתמודד עם חששות אלה, היא ההיפך הגמור מאותם "אמצעים למניעת הסיכונים" בהם רשאית האוניברסיטה לנקוט - אמצעי מידתי אשר יאפשר לה מחד גיסא להתמודד עם האלימות, ומאידך גיסא להבטיח את קיום הפעילות הציבורית.

38. עיקר חשיבותו של חופש הביטוי הוא במתן אפשרות למיעוט להביע את דעתו מול דעת הקונצנזוס השלטת. השימוש בסמכות הדקונית שבסעיף משפיע בעיקר על דעות פחות פופולאריות שכיכר העיר (ובמקרה זה כר הדשא) הוא המקום המרכזי להשמעתן. ואכן, בית משפט קמא כבר מתח בעבר ביקורת על האוניברסיטה שאינה ערוכה לאפשר למיעוט להשמיע דעות חריגות (ה"פ (חי) 8986-05-11 ח'טיב נ' אוניברסיטת חיפה, פסקה 10 (9.5.11)).

הפעלת הסמכות בעת "אירועים חריגים" בלבד

39. בית המשפט הזכיר את טענת האוניברסיטה, לפיה הסמכות הקבועה בסעיף 6.2 "הופעלה בשנים האחרונות במשורה, רק בעיתות משבר, בהן גאה המתח בין האוכלוסיה הערבית והיהודית, על רקע אירועים חריגים: מבצע עופרת יצוקה בשנת 2009, אירועי משט המרמרה בשנת 2010, אירועי יום הנכסה בשנת 2011, ואירוע מבצע עמוד ענן בשנת 2012".

40. למעשה, מאז הכללתו של סעיף 6.2 בשנת 2009 בתקנון החדש, האוניברסיטה עשתה בו שימוש מדי שנה בשנה.

41. אפילו היינו מאמצים את עמדת האוניברסיטה, שלפיה הסמכות הופעלה במשורה, עדיין לא היה בכך כדי להציל את סעיף 6.2 לתקנון מבטלות. סמכות שאינה חוקית אינה הופכת לכשרה אפילו אם לדעת בעל הסמכות הוא מפעילה במידתיות ובסבירות. אופן הפעלתה של סמכות, המגבילה את זכויות היסוד נבחנת בנפרד משאלת חוקיותה. זו האחרונה נבחנת לא על פי אופן יישומה או תדירות השימוש בה אלא על פי לשונה; לא על פי מה שנעשה בפועל בעבר אלא על פי מה שהיא מתירה לעשות, ובכלל זה - מה שייעשה בהסתמך עליה בעתיד.

42. למעלה מן הצורך נתייחס לטענה זו, ולו על מנת להמחיש את יחסה הנוקשה של האוניברסיטה כלפי חופש הביטוי של תלמידיה במהלך אותם אירועים חריגים:

43. עצם קיומם של "עיתות משבר" ו"מתח בין האוכלוסייה הערבית והיהודית" אין בהם כדי להצדיק פגיעה בחופש הביטוי, לבטח לא פגיעה כה קיצונית. אדרבא, "עיקר מבחנו של חופש הביטוי - על דעות חריגות, מקוממות ומכעיסות, המושמעות על רקע מאורעות מסעירים ובסגנון בוטה" (בג"ץ 2888/97 **נוביק נ' הרשות השנייה לטלוויזיה ולרדיו**, פ"ד נא(5) 193, 201 (1997)). ההגנה על חופש ההפגנה צריכה להיות רחבה ככל האפשר: "ההגנה על חופש הביטוי וההפגנה נועדה, בין היתר, ליתן במה לדעות המעוררות מחלוקת וכן לאפשר הזדמנות ביטוי לקבוצות מיעוט המבקשות להעלות את עניינן לסדר היום הציבורי אף כאשר הרוב מתנגד לדעותיהן. ההגנה על חופש הביטוי מגנה בראש ובראשונה על המיעוט מפני הרוב" (בג"ץ 5277/07 **מרזל נ' מפקד מחוז ירושלים**, פסקה 7 (20.6.07)).

44. גם אם היינו מקבלים את ההנחה, כי בעת עיתות משבר קיים פוטנציאל לסיכון שלום הציבור או אינטרס ציבורי רם מעלה אחר, הרי שלא כל פעילות ציבורית בזמנים שכאלה עלולה ליצור הפרעה לסדר הציבורי, או לעורר חשש לשלום ולביטחונם של באי האוניברסיטה, חשש ברמת וודאות כה גבוהה עד אשר מצדיקה את הפגיעה הקשה בחופש הביטוי.

45. ויודגש, אף אם קיום הפגנות בשטחה של האוניברסיטה בעת התרחשותם של אירועים חריגים עלול לגרום לשלהוב יצרים, מחלוקות וויכוחים כפי שהיה בענייננו, אין הדבר מהווה עילה להפסקת הפעילות הציבורית ולביטחונם של מבחן הודאות הקרובה.

46. טעה בית המשפט קמא כשהתעלם מטענת המערערים, כי באירועים בהם הפעילה האוניברסיטה את סמכות ההשעיה לא התקיימו נסיבות שהקימו חשש קרוב לוודאי לפגיעה בביטחון באי הקמפוס ובשלום הציבור. כפי שתואר לעיל, זהו המבחן להגבלת חופש הביטוי, והלכה היא שנדרשות ראיות קונקרטיות וממשיות המצביעות על ודאות קרובה - לא די בהשערות ובספקולציות. יש להיזהר מפגיעה כלשהי בחופש הביטוי על יסוד שימוש במונחי שסתום מעורפלים כגון "רגישות", אשר מאחוריהם עומדים חששות בעלמא ותחושות בטן, או במקרה החמור יותר - שיקול פסול של מתן וטו לבריון.

47. טעה בית המשפט קמא כשהתעלם מטענת המערערים, כי האירועים האלימים המעטים בקמפוס בעת פעילות ציבורית התרחשו רק כאשר כוחות משטרה נכנסו לקמפוס בהזמנת האוניברסיטה והפעילו אלימות כלפי סטודנטים ערבים, וכי לא היו גילויי אלימות של סטודנטים כלפי חבריהם, וכי לא זכור ולו כתב אישום אחד שהוגש נגד סטודנט בשל גילויי אלימות נגד סטודנט.

48. טעה בית המשפט קמא כאשר לא בחן, כפי שמתחייב מנוסחת האיזון, האם הפעלתו של סעיף 6.2 באותם אירועים הייתה מידתית. כלומר, האם ניתן היה באותם אירועים "חריגים", שבהם התקיים לכאורה חשש לפגיעה בשלום הציבור, להסתפק בשימוש בסעיפי התקנון האחרים על מנת להתמודד עם אותו חשש, תחת השעיה גורפת של כלל הפעילות הציבורית בקמפוס. למצער, ניתן להשתמש באמצעים אחרים מלבד התקנון על מנת למנוע את אותו חשש, ואף במקרה הצורך ניתן לגייס למשימה את כוחות המשטרה.

49. כך, למשל, בניסיונה הכושל להצדיק את חוקיות החלטתה האחרונה להשעות את הפעילות הציבורית בעת מבצע "עמוד ענן", טענה האוניברסיטה, שכניסתם של גורמים קיצוניים לקמפוס עוררה חשש ממשי מפני התדרדרות לאלימות ופגיעה באינטרסים עליהם היא מופקדת. הנסיבות מלמדות דווקא שלא היה כל חשש כזה. ואפילו אם נלך לשיטת הנשיא, ונניח כי היה חשש ודאי כזה, יכול היה הנשיא למנוע הסכנה באמצעים מידתיים כגון הזמנת כוחות משטרה לקמפוס או סגירת שערי הקמפוס בפני גורמים קיצוניים, תחת לאפשר לאותם גורמים לפגוע, ולו פגיעה קלה, בחופש הביטוי של הסטודנטים. ניתן אף היה להגביל או להפסיק פעילויות מסוימות אשר עלולות לעורר שוב את אותו חשש לאלימות, אולם בוודאי שאין בהתרחשות אירוע "רגיש" כגון זה שארע כדי להצדיק הגבלה כה גורפת מראש של כל פעילות ביטוי באשר היא.

50. תפיסת האוניברסיטה את אופן הפעלת סמכות ההשעיה ו"מבחני האיזון" שהיא מציעה רק ממחישים את הפסול שבעצם קיומה של הסמכות, אשר אינה משאיר "חופש נשימה" ראוי לחופש הביטוי. היא פוגעת בו באופן גורף, דווקא בעיתות בהן הוא חשוב במיוחד. אכן, "השיקולים של אבטחה ושמירה על הסדר הציבורי, מניעת התנגשויות חריפות בין בעלי דעות שונות והשיקולים שנועדו להבטיח המשך התנהלות לימודית ומחקרית גם בעת קיום הפגנה הם שיקולים לגיטימיים ואף נחוצים אצל הגוף המאשר, אך הדבר ניתן להיעשות דרך כללים, הוראות והגבלות שיהיו מידתיים ומאוזנים" (עניין **דויטש**, פסקה 24 לעיל, בעמ' 8). וכן: "מתן כוח לקהל עוין לסכל את מימושה של זכות-יסוד להפגין יהווה פגיעה קשה בה, ומתן פרס לאלימות ועידודה. על כוחות הביטחון לעשות ככל לאל ידם למנוע תוצאה קשה זו" (בג"ץ 4712/96 **סיעת מרצ נ' מפקד מחוז ירושלים**, פ"ד נ(2) 822, 832 (1996)). לפיכך נפסק, כי יש לאסור על קיומה של הפגנה, אסיפה או תהלוכה נוכח הסיכון הצפוי מהקהל העוין, רק כאמצעי אחרון. יש לשקול שימוש באמצעים חריפים פחות במסגרתם תתאפשרנה ההפגנה או התהלוכה, אף אם תוך שינויים מבחינת מקום, זמן והיקף (בג"ץ 153/83 **לוי נ' מפקד המחוז הדרומי**, פ"ד לח(2) 393, 412 (1984)).

מדיניות האוניברסיטה - פגיעה בלתי מידתית ובלתי סבירה בחופש הביטוי

51. טעה בית המשפט קמא כאשר קבע, כי "סעיף 6.2 מנוסח כסעיף מידתי" וכי יש בו "מנגנונים מרסנים, שאמורים לשמור על המידתיות בהפעלתו". למעשה, זוהי הוראה דרקונית וחסרת תקדים, שניתן להקבילה רק לסמכויות הממשלה להתקין תקנות שעת חירום המשעות זכויות יסוד.
52. טעה בית המשפט קמא כאשר קבע, כי הסעיף מידתי שעה שלא שהתייחס כלל לעובדה כי ממילא כל פעילות ציבורית בקמפוס מותנית בקבלת אישור מוקדם של רשויות האוניברסיטה (סעיף 1.3 לתקנון). לאוניברסיטה אף סמכות לקבוע תנאים כגון זמן, משך ומקום בו תיערך הפעילות. התקנון אף מאפשר להפסיק הפגנה שכבר החלה להתנהל. כלל לא ברור, איפוא, מה צורך יש בסמכות ההשעיה הגורפת.
53. טעה בית המשפט קמא כאשר התעלם מן העובדה שהסעיף אינו מגביל את פרק הזמן המותר להשעיה. אומנם, וכפי שציין בית המשפט, הסעיף מסמיך את הנשיא להשעות את הפעילות הציבורית "לזמן מוגבל", אולם לא נקבע טווח להגבלה. כך מוסמך הנשיא להשעות את חופש הביטוי אף לתקופה של סמסטר שלם. הסמכות היא לזמן מוגבל לתקופה בלתי מוגבלת.
54. בית המשפט קמא ציין, כי הסעיף מחייב את הנשיא להתייעץ עם הרקטור, סגן הנשיא למינהל ודיקן הסטודנטים, אולם התעלם מהעובדה כי אין חובת היוועצות עם גוף רחב יותר, כגון הסנאט או אפילו הוועדה המתמדת, קל וחומר שאין חובה לקבל את אישורו של גוף כזה. במילים אחרות, גם אם היה מקום לאפשר לנשיא לנקוט בצעד כה מרחיק לכת על אתר (בנסיבות של חרום למשל), עדיין אין סיבה מדוע לא יהא עליו לקבל בתוך זמן קצר את אישורם של מי מהפורומים הבכירים ביותר.
55. טעה בית המשפט קמא כאשר התעלם מהעובדה שאין חובה לפרסם את ההחלטה על ההשעיה, את נימוקיה ואת משכה - כך היה למשל בעת ההשעיה האחרונה. הפעם הראשונה שבה מצא הנשיא לנכון להעלות על הכתב את החלטתו הייתה באיגרת ששלח מקץ שלושה ימים ואף זאת לחברי הסגל בלבד. בהעדר חובת פרסום של ההחלטה, ניתן גם להקל ראש באופן קבלתה, נימוקיה, משכה וכיו"ב. כך, למשל, בעוד בעל פה נמסר שההשעיה תימשך שבועיים, הרי שבאיגרת דובר על "תקופה מוגבלת" מבלי לפרט מהי.
56. טעה בית המשפט קמא כאשר קבע שהסעיף מידתי שעה שאין בסעיף חובת הנמקה מפורטת של השיקולים והנסיבות שהובילו להשעיה - משמע, הנשיא פטור ממתן דין וחשבון על ההצדקה להפעלת הסמכות הקיצונית. כך היה אף בעת ההשעיה האחרונה. באיגרתו לסגל הסתפק הנשיא באמירות מעורפלות וכלליות כגון "שמענו את כל הדיווחים מאנשי הביטחון", הוחלט על ההשעיה "כדי לשמור על ביטחון הסטודנטים והעובדים". כך גם בתשובות הלקוניות של האוניברסיטה לפניית המערערים. את המערער 3 פטר הנשיא בכך שיש שיקולים שהסטודנטים לא מבינים". למערער 10 הודיעה האוניברסיטה, כי "נשקלו השיקולים הרלבנטיים לרבות השיקולים כבדי המשקל הנוגעים להבטחת שלום הבאים בחצריה של האוניברסיטה". את המערער 1 פטרה בתשובה לא עניינית.

ניסוחים אלה חזרו על עצמם גם בכתב התשובה שהוגש לבית המשפט: "התעורר חשש של ממש לשלומם של הסטודנטים, למהלך התקין של ההוראה והמחקר ולפגיעה במרקם היחסים המורכב והרגיש באוניברסיטה" (פסקה 31 לכתב התשובה).

57. הלכה למעשה האוניברסיטה הקנתה לגורם בכיר ב"רשות המבצעת" שלה כוח לשלול את חופש הביטוי בקמפוס והכול על פי שיקול דעתו וכראות עיניו (ובלבד שיתיעץ עם שלושה ממלאי תפקיד בכיר נוספים).

התקנת סעיף 6.2 על ידי רשויות האוניברסיטה הייתה שלא כדין

58. הסנאט הוא הרשות "העליונה" של האוניברסיטה, הוא ש"קובע כללים ותקנות בשביל הסטודנטים... והוא מפקח על המשמעת והסדר במוסד" (סעיפים 1 ו-10.11(ב) לתקנון האקדמי). כל ההוראות המסדירות בפירוט את מעמד הסנאט כ"רשות עליונה", את הרכבו, את סדרי עבודתו וקבלת החלטותיו – כל אלו נועדו להבטיח שקביעת המדיניות והחלטות כבדות משקל יתקבלו בדרך מסוימת. והנה, לאחר שחברי הסנאט דנים במשך "מספר ישיבות" בהוראות התקנון, מכניסים בהן שינויים, מצביעים עליהן אחת לאחת – לאחר כל זאת האם הוא מוסמך להאציל סמכות לגוף מצומצם וסגור להוסיף לאותו תקנון הוראה השומטת את הקרקע מתחת לכל ההסדרים שכבר נקבעו בו? יתר על כן, ההוראה בתקנון האקדמי, המתירה לסנאט להאציל סמכויות מסוימות לוועדה המתמדת, כפופה להוראה שתוחמת את תפקידי הוועדה הנ"ל: לנהל את "העניינים השוטפים".

59. טעה בית המשפט קמא כאשר קבע, כי "לא עולה כל פגם שהוא בהאצלת הסמכות מהסנאט לוועדה המתמדת, והמבקשים לא הראו שהחלטה לא התקבלה כדין". בית המשפט מציין את טענת האוניברסיטה, לפיה "הוחלט להעביר את הדיון בסעיף 6.2 לוועדה המתמדת" זאת מאחר שהסנאט אינו מקיים ישיבות במהלך הקיץ. הלכה למעשה הרקטור הודיע, כי הדיון וההכרעה בסעיף זה יועבר לוועדה המתמדת. דהיינו, הסנאט אפילו לא הצביע על ההחלטה להעביר את הדיון לוועדה המתמדת, והיא התקבלה "פה אחד" – פיו של הרקטור. לפיכך לא ניתן לטעון כי נעשתה האצלה מדעת של סמכותו המחוקקת של הסנאט לוועדה המתמדת – אף לו היה סנאט מוסמך להאציל סמכות לגבי עניין שנמצא בליבת תפקידיו ועוסק בהסדר ראשוני בעל חשיבות עליונה.

60. טעה בית המשפט קמא כאשר קבע, כי לפי סעיף 11.1 לתקנון האקדמאי של האוניברסיטה ניתן להאציל לוועדה המתמדת סמכויות ותפקידים מעת לעת, מבלי לתחום זאת רק ל"עניינים אקדמאיים שוטפים". קביעת תקנון, ולא כל שכן תקנון המסדיר את חופש הביטוי באוניברסיטה, אינה חלק מ"העניינים האקדמאיים השוטפים אשר בתחום הסמכויות של הסנאט" שהוועדה המתמדת מופקדת על ניהולם "לפי המדיניות וההחלטות שנתקבלו על ידו" (סעיף 11.1 לתקנון האקדמי).

היעדר שיהוי מצד המערערים

61. טעה בית המשפט קמא כאשר קבע כי קיים שיהוי בהעלאת טענות מצד המערערים חברי הסגל נגד התקנון. אכן, מקצת המערערים (מערערים 7-9) הם מרצים באוניברסיטה, אך אפילו היה ממש בטענה כי הם "ישנו על זכויותיהם" – אין בכך כדי לשלול את זכותם של הסטודנטים באוניברסיטת חיפה (לרבות המערערים 1-6) לתבוע את זכויות היסוד שלהם ולקרוא תיגר על תוקפו של הסעיף הנפסד. ממילא גם אין ממש בטענה זו: כפי שעולה אף מכתב התשובה של המשיבה, המערער 8 לא היה חבר בסנאט בתקופת הדיונים על תקנון הפעילות הנוכחי. המערער 9 סיים את כהונתו כחבר סנאט בשנת 2008 ועל כן לא נטל חלק בדיונים על התיקונים שהוכנסו בתקנון החדש. המערער 7, היחיד מבין המרצים המערערים שהיה חבר בסנאט בזמנים הרלבנטיים לאישור הסעיף, ביקש ליזום בסנאט דיון על הסעיף הנפסד ותשובתו של הרקטור הייתה, שהסעיף אושר וכי אין בכוונתו להעלות את הנושא לדיון מחודש.

סוף דבר

62. בסיום האיגרת, שפרסם נשיא האוניברסיטה בנוגע להחלטתו להשעות את הפעילות הציבורית בקמפוס בעת מבצע עמוד ענן, הוא כתב: "אני מאמין שאם נמשיך לפעול ביחד באמונה וללא מורא תוך דחיקת הגורמים הקיצוניים, בסופו של דבר דרכינו תגבר ונהפוך לדוגמא של מקום בו ניתן להגשים מצוינות אקדמית באווירה נאורה של פתיחות וכבוד הדדי". המציאות מלמדת כי דברים נשגבים אלה נותרים ריקים מתוכן, וכי האוניברסיטה חוטאת למטרה שהציבה לעצמה. תחת הגנה רחבה על זכותם של תלמידיה לחופש הביטוי, נכנעת האוניברסיטה לנוכח כל חשש ערטילאי לאלימות מצד גורמים קיצוניים בקמפוס, ושוללת את חופש הביטוי של הסטודנטים וחברי הסגל באופן גורף.

אשר על כן מתבקש בית המשפט הנכבד לקבל את הערעור, ולקבוע כי סעיף 6.2 בתקנון הפעילות הציבורית של האוניברסיטה בטל.

9 במרץ 2014

דן יקיר, עו"ד
ב"כ המערערים

שרונה אליהו-חי, עו"ד
ב"כ המערערים